

Prešov začal s kosbou verejnej zelene

Mesto Prešov sa chystá počas tohtoročnej pravidelnej kosby aplikovať model takzvaného mozaikovitého kosenia. Dôvodom je najmä adaptácia na zmenu klímy a extrémne letné horúčavy. Typom kosenia sa mesto inšpirovalo v zahraničí. Prispieť má jednak k odolnosti mestskej vegetácie, ale aj k šetrnejšiemu využívaniu verejných zdrojov. Prešov je v roku 2026 pripravený prejsť na alternatívny spôsob kosby verejnej zelene. Takzvaný kombinovaný manažment alebo mozaikovité kosenie už prebieha aj vo viacerých mestách Slovenska a Česka. K tomuto modelu boli vytvorené viaceré odborné štúdiá, ktoré vyhodnocujú jeho pozitívny prínos pre životné prostredie v mestách. Kým celoplošné kosenie počíta s vykosením všetkých trávnatých plôch, mozaikovitá kosba zachováva vybrané časti trávniku v okolí stromov či na väčších trávnatých plochách. Kosené časti sú navyše navrhované ako symetrické mozaikovité útvary umiestnené na slnečných stanovištiach, tak, aby vytvárali esteticky pôsobiace geometrické tvary. Zmena klímy si vyžaduje zmenu postupov. Hľadanie alternatív ku klasickému celoplošnému koseniu vyvolávajú najmä klimatické zmeny, ktoré sa priamo dotýkajú aj života v meste. Letné teploty bežne atakujúce hranicu 35 alebo 36 stupňov Celzia, ale aj dlhé suchá, si vyžadujú adaptáciu prístupu k spravovaniu verejnej zelene smerom k udržateľnosti zdravého životného prostredia v meste. Práve mozaikovité kosenie dokáže, napríklad, pri mladých drevinách zabezpečiť ochranu kmeňov pred poškodením kôry pri kosení. Vyšší porast na plochách mimo vykosených trávnatých cestičiek pomáha v území zadržiavať vlhkosť z rannej rosy alebo dažďa, čím sa znižuje prehrievanie pôdy a ovzdušia. Vytvára sa tak priaznivejšia mikroklima, ktorá prispieva k odolnosti vegetácie voči extrémnym teplotám. Ďalším z benefitov modelu mozaikovitého kosenia je aj zvyšovanie biodiverzity tým, že umožňuje kvitnúť rastlinám a poskytuje prirodzené prostredie pre hmyz, opel'ovače či vtáacie mláďatá. Tieto živočíchy zohrávajú kľúčovú rolu v ekosystémoch a zabezpečujú takzvané ekosystémové služby, na ktorých je závislá väčšina druhov, vrátane človeka. Odborný prístup podložený výskumami Kombinovaný manažment kosby bol podrobený aj viacerým akademickým výskumom, pričom pozitívne dopady na biodiverzitu v mestách potvrdilo až 23 štúdií v rôznych krajinách sveta. V blízkom okolí Slovenska sa týmto modelom zaoberali napríklad na Univerzite Hradec Králové, Masarykovej univerzite v Brne, ale aj na samotnej pražskej radnici. Význam mozaikového kosenia spomínajú aj vedci zo Slovenskej akadémie vied. V západnej Európe ide o pomerne známy a populárny spôsob kosenia verejnej zelene. Spomedzi slovenských miest sa začal aplikovať už napríklad v Trnave, Bratislave (Karlovej Vsi) či Malackách. Ako bude prebiehať kosba Kosenie začína v Prešove tento rok už 14. apríla 2026. Kombinovaný manažment kosby stále do veľkej miery využíva aj klasický prístup. Väčšina plochy mestskej zelene bude kosená v klasickom režime a obyvatelia sa nemusia obávať nepokosenia frekventovaných miest či trávy v okolí chodníkov. Prvé dva týždne bude mesto realizovať kosbu s mulčovaním. To znamená, že pokosená tráva sa nebude zbierať bezprostredne po pokosení, ale ostane na mieste. Takýmto spôsobom dokáže mesto biologicky zhodnotiť vedľajší produkt kosby, ktorý by v inom prípade musel byť zlikvidovaný na externom kompostovisku. Pokosená tráva sa tak stane prirodzeným biologickým hnojivom mestskej zelene. Postupovať sa bude podľa harmonogramu kosby, pričom prvá kosba tejto sezóny bude prebiehať od 14. apríla do 18. mája 2026. Prvý týždeň kosby budú práce prebiehať v každej mestskej časti. Počas druhého týždňa od 21.4. do 27.4. sa pracovníci budú sústreďovať vo VMČ 3, 4 a 5. Tretí týždeň kosby sa veľká časť prác presunie do VMČ 2, 6 a 7, naďalej sa však bude pokračovať v kosení aj vo VMČ 4 a 5. Štvrtý týždeň od 5.5. do 11.5. sa kosba presunie na cykloželezničku vo VMČ 5, späť do VMČ 1 a pokračovať sa bude naďalej v kosbe vo VMČ 7. Posledný, piaty týždeň kosby verejnej zelene bude od 12.5. do 18.5. zacielený na VMČ 3, pričom dokončovať sa bude s kosbou aj vo VMČ 1. Uvedené termíny sa môžu vplyvom poveternostných podmienok meniť a posúvať.